

Motala kommun
motala.kommun@motala.se

Rektorn vid Hällaskolan
lina.rahm.hallberg@motala.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Hällaskolan
i Motala kommun

Tillsyn i Hällaskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Motala kommun under 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Hällaskolan besöktes av Skolinspektionen den 3 och den 4 mars 2014.

Fakta om skolenheten

Hällaskolan är en grundskola med totalt 220 elever i årskurserna 7–9. Skolan ligger centralt och är en av tre grundskolor i Borensberg, i Motala kommun.

Skolenhetens inre arbete är organiserat i tre arbetslag, ett för varje årskurs. Arbetslagen samordnas av tre arbetslagsledare som också deltar i ledningsgruppen med rektorn som leder skolans arbete.

Av den nationella statistiken för Hällaskolan framgår att andelen elever i årskurs 9 som fått minst betyget E i alla ämnen var 67 procent under 2013, vilket är väsentligt lägre än rikets 77 procent.

Av skolans elever är 72 procent behöriga till något eller flera av gymnasieskolans program.

Det genomsnittliga meritvärdet är 185,1 vilket är lägre än för riket som helhet, 213, 1.

De två senaste åren har andelen elever som når kunskapskraven för minst godkända resultat i alla ämnen varierat mellan 67 procent och 77 procent. Under det senaste läsåret, 2012–2013, nådde mellan 80–98 procent av skolans elever i årskurs 9, lägst kunskapskraven för betyget E i varje enskilt ämne. Lägst var resultaten i matematik, samhällskunskap, historia och biologi. Högst var resultaten i bild, moderna språk, musik, slöjd och teknik.

Flickornas och pojkarnas resultat skiljer sig åt, både när det gäller andel som nått kunskapskraven för minst betyget E i samtliga ämnen och andel som är behöriga till nationellt program, samt avseende genomsnittligt meritvärde. Flickornas resultat ligger genomgående högre än pojkarnas.

Helhetsbedömning

Tillsynen av Hällaskolan visar att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Skolan arbetar med och följer upp värdegrundsarbetet och de övergripande målen i läroplanen.

Skolan ger inte alla elever möjligheter att nå de kunskapskrav som ska uppnås för lägst betyget E. Det är särskilt allvarligt att endast 67 procent av skolans elever i årskurs 9 når kunskapskraven i samtliga ämnen.

Skolan har en ny rektor sedan vårterminens början samt en förstelärare som gemensamt har påbörjat ett skolutvecklingsarbete. Inledningsvis kartläggs skolans resultat, sett över tid, i syfte att skapa en samlad och gemensam bild av kunskapsresultaten på

skolnivå. Det behövs åtgärder för att utbildningen ska utvecklas och ge stimulans till elever, för att de ska lyckas med sin utbildning och nå längre i sin kunskapsutveckling.

Det finns brister i skolans rutiner med att utreda och ge särskilt stöd till de elever som är i behov av det. I detta arbete behöver också elevhälsans olika kompetenser involveras. Skolan behöver också bli bättre på att följa upp och analysera vilka effekter vidtagna åtgärder haft för de elever som behöver särskilt stöd.

Skolan behöver fokusera på undervisningens betydelse för skolans resultat samt elevernas inflytande i lärandet. För att elevernas inflytande ska kunna öka med stigande ålder och mognad behöver rektorn organisera verksamheten så att lärarna ges förutsättningar att följa upp undervisningen och skapa rutiner som säkerställer att eleverna ges möjligheter att delta i såväl planeringen som utvärderingen av undervisningen.

Skolan behöver också utveckla kommunikationen med vårdnadshavare och med eleverna för att på ett tillgängligt sätt beskriva och klargöra vilka mål utbildningen har.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Motala kommun att vidta nedanstående åtgärd/åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 28 augusti 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Motala kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Eleverna ska ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen och läroplanen ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och läraren ska svara för att elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Formerna för elevers inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Rektorn har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Den närmare utformningen av inflytandet ska anges i samband med planeringen av verksamheten, som en del av skolenhetens systematiska kvalitetsarbete.

Av tillsynen framgår att lärare involverar eleverna i planeringen av undervisningen i olika utsträckning, till exempel avseende innehåll och vilka arbetssätt och arbetsformer som ska användas, och vid utvärdering av undervisning. I vissa ämnen får eleverna delge tidigare erfarenheter och föreställningar kring det som ska behandlas i undervisningen, i andra ämnen får de enbart ta del av en planering som visar kommande läxor och prov.

På skolan saknas också en gemensam diskussion och planering för hur eleverna ska ges inflytande över undervisningen samt för hur inflytandet ska öka i takt med elevernas ålder och mognad.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att verksamheten brister i arbetet med elevers inflytande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs åtgärda bristen.

Författning

4 kap. 9 § skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Särskilt stöd

Bedömning

Motala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Rektorn ska se till att elevers behov av särskilt stöd utreds skyndsamt och i samråd med elevhälsan.
- Särskilt stöd ska ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Motivering

Av skollagen framgår att rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds när det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska nås eller om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Vidare anges att samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för elev som ska ges särskilt stöd.

Av skolans egen resultatsammanställning för höstterminen 2013 framgår att ett flertal av eleverna i årskurs 9 inte når kunskapskraven för minst betyget E i ett eller flera ämnen. Det finns också flera elever som enligt rektorn av olika orsaker, bland annat omfattande frånvaro, inte kan bedömas. Dessa elever har i betyget vid höstterminens slut 2013 markerats med ett streck istället för betyg. Endast ett fåtal av dessa elever har ett åtgärdsprogram vid tiden för tillsynen.

Rektorn har inte sett till att alla elevers behov av särskilt stöd utretts skyndsamt och i samråd med elevhälsan, trots signaler från lärare. Detta gäller ett flertal elever som riskerar att inte nå kunskapskraven i ett eller flera ämnen eller som har andra svårigheter i sin skolsituation.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att skolans arbete med särskilt stöd inte motsvarar de krav som finns i skollagen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

3 kap. 8–10 §§ skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Motala kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Eleven och elevens vårdnadshavare ska fortlöpande informeras om grunderna för betygssättningen.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna informeras om de grunder som tillämpas vid betygssättningen. Betyg ska beslutas av den eller de lärare som ansvarar för undervisningen vid den tidpunkt då betyg ska sättas. På begäran ska den som har beslutat betyget upplysa eleven och elevens vårdnadshavare om skälen för betygen. Det är rektorns ansvar att se till att lärarna är förtrogna med det regelverk som gäller för betygssättning och att betyg sätts enligt författningarnas krav.

Av tillsynen framkommer att informationen till eleverna om kunskapskraven varierar, mellan olika lärare och ämnen. När nuvarande betygssättning var ny, hade lärare genomgångar av kunskapskraven för olika betyg men dessa genomgångar genomförs inte längre. Det finns lärare som ger eleverna information och som visar grunderna för betygssättningen så att eleverna förstår men detta gäller inte samtliga lärare.

Det finns en osäkerhet hos eleverna om grunderna för betygssättning och hur de olika betygsstegen skiljer sig åt. Eleverna förstår exempelvis inte vad som krävs för att er-hålla ett högre betyg i ett visst ämne.

Enligt Skolinspektionen förutsätter elevers delaktighet i planering och utformning av undervisningen att information om mål och kunskapskrav ges kontinuerligt till alla elever (se bedömning avseende området grundläggande värden och inflytande).

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att arbete med bedömning och betygssättning inte sker enligt författningarnas krav. Huvudmannen föreläggs åtgärda bristen.

Författning

3 kap. 15 § skollagen

Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, Bedömning och betyg

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Motala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska ta ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten.
- Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Motivering

Enligt skollagen ska varje skolenhet systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen uppfylls. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbetet genomförs vid skolenheten.

Vid Hällaskolan följer lärare och rektorn upp kunskapsresultaten och värdegrundsarbetet vid fyra avstämningsmöten per läsår. Efter betygssättningen analyserar lärare nuläget och beskriver vilka åtgärder som ska genomföras i syfte att fler elever ska nå kunskapskraven i respektive ämne. Det kvalitetsarbete som bedrivs på skolan dokumenteras av lärare och rektorn i ett kommunikations- och utvecklingsarbete, Hypergene.

Skolan har en ny rektor sedan vårterminens början samt en förstelärare som gemensamt har påbörjat ett skolutvecklingsarbete.

Vid tiden för tillsynen har den nya rektorn påbörjat kvalitetsarbetet genom lektionsbesök samt med att kartlägga skolans resultat, sett över tid, i syfte att skapa en samlad och gemensam bild av kunskapsresultaten på skolnivå. Rektorn har följt upp kunskapsresultaten på såväl individ-, klass- och skolnivå och uppmärksammat att ett flertal elever inte når kunskapskraven för minst E och att det genomsnittliga meritvärdet är lågt, och betydligt lägre för pojkar än för flickor. Däremot finns ingen analys av hur de olika årskursernas betygssättning varierar över tid.

Det systematiska kvalitetsarbetet på skolenhetsnivå genomförs inte under medverkan av lärare, övrig personal och elever samt deras vårdnadshavare. Det finns inga gemensamma utgångspunkter med analyser utifrån skillnader i måluppfyllelse mellan olika grupper och klasser eller mellan olika ämnen och målområden i läroplanen. Rektorn har inte heller tillsammans med personalen utifrån en analys, genomfört några fördjupade uppföljningar eller utvärderingar av resultaten i något ämne. Ett exempel är engelska, där många elever inte lyckas nå kunskapskraven och resultaten från det nationella provet så markant skiljer sig från slutbetyget. Skolenheten saknar därmed en tydlig, gemensam och samlad bild utifrån vilken rektorn tillsammans med personalen kan analysera vad i enhetens verksamhet som påverkar och orsakar resultat och måluppfyllelse.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Helena Boëthius, Hanna Antonsson och Camilla Landgren deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Boel Johnson
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.